

BEZOEKADRESKoningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
NederlandAutoriteit Consument & Markt
t.a.v. ACM-post@acm.nl
Muzenstraat 41
2511 WB Den Haag

datum	ons kenmerk	contactpersoon
5 oktober 2023	-	[REDACTED]
betreft	uw kenmerk	e-mail
Zienswijze Unie van Waterschappen concept Codebesluit ACM	-	[REDACTED]@uww.nl

Geachte heer/mevrouw,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het Concept Codebesluit van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) – hierna: Codebesluit - dat de ACM op 3 juli 2023 heeft gepubliceerd. Na consultatie met onze leden hebben wij een aantal aandachtspunten en suggesties voor aanpassing.

De vraag naar transportcapaciteit groeit snel en de verzwaring van het elektriciteitsnet blijft hierin achter. Daarom is er in veel gebieden een tekort aan transportcapaciteit. De ACM vindt het belangrijk dat in zulke gebieden de schaarse transportcapaciteit op een maatschappelijk wenselijke manier wordt verdeeld. De ACM geeft netbeheerders daarom de mogelijkheid om voorrang te geven aan transportverzoeken die bijdragen aan belangrijke maatschappelijke doelen. In de huidige situatie geldt dat netbeheerders transportverzoeken altijd op volgorde van aanmelding toegang moeten geven tot het net (first come, first serve (FCFS)). Op 13 juli 2023 is het concept-kader door de ACM gepubliceerd waar dit nieuwe principe van prioriteren in uitgewerkt is. Er is 12 weken de tijd om schriftelijk of per mail een reactie in te dienen, 5 oktober is de sluitingsdatum. Als waterschappen doen we dit gezamenlijk via de Unie van Waterschappen.

Uitstekende basis voor versterken van samenwerking

Allereerst willen wij u, namens de waterschappen complimenteren met het concept Codebesluit, zoals dat nu voorligt. De ACM schetst een helder beeld, van hoe zij de prioritering voor zich ziet. Het Codebesluit vormt dan ook een uitstekende basis voor het versterken van de samenwerking tussen netwerkbedrijven en de waterschappen.

Reactie op hoofdlijnen: meer aandacht voor het thema water

Regionale waterzuiveringsinstallaties (RWZI's), rioolgemalen en poldergemalen hebben een belangrijke functie in onze maatschappij: zij zorgen ervoor dat het water op het juiste moment- af dan wel aangevoerd en gezuiverd wordt. Een betrouwbaar en toegankelijk elektriciteitsnetwerk is een randvoorwaarde voor het goed functioneren van dit stelsel. Netcongestie raakt waterschappen de afgelopen jaren steeds

regelmatiger. Hiermee komt het uitvoeren van de waterschapstaken onder druk te staan. Iets wat we zoveel mogelijk willen voorkomen. Gesteld kan worden dat het waterschap vitale functies vervult en vanuit dat oogpunt vragen we meer aandacht voor het thema water.

Vooralsnog gaan wij uit van een groeiende elektriciteitsvraag (+25%) vanwege strengere lozingseisen, bevolkingsgroei en extra taken voor het waterschap, zoals zuivering van medicijnresten uit het water. Tegelijkertijd wordt een groei verwacht in het elektriciteitsverbruik van gemalen door de gevolgen van klimaatverandering (toenemende neerslag).

Hier liggen evenwel ook programmeerkansen: door op de locatie van de 315 RWZI's ruimte te reserveren voor (meer) opwek, opslag, levering en/of omzetting van hernieuwbare energie, kunnen vraag en aanbod dichter bij elkaar gebracht worden (smart energy hub). Dit zou de impact op het elektriciteitsnet sterk kunnen verminderen. Ook kan hier mogelijk ruimte worden gereserveerd voor versterking van het elektriciteitsnet.

Afvalwaterzuiveringsinstallaties, rioolgemalen en poldergemalen zijn vitale functies. Hierbij treft u een lijst aan met vitale en kwetsbare functies uit het Deltaprogramma (van 2021). Het lijkt ons logisch om ook hier deze functies als vitaal te beschouwen:

Vitale en kwetsbare functies	Assets (niet uitputtend)
Elektriciteit	Hoogspanningsstations en schakelstations
Gas	Meet- en regelstations, gasontvangststations, distributieregelstations en overslagstations
Olie	Raffinaderijen en depots
Telecom	Datacentra en schakelcentrales
Afvalwater	Afvalwaterzuiveringen
Drinkwater	Waterwingebieden, waterbekkens, zuiveringen en pompstations
Gezondheid	Ziekenhuizen
Keren en beheren oppervlaktewater	Hoofdgemalen
Hoofdwegennet	Snelwegen
Chemie	Chemische bedrijven
Nucleair	Nucleaire installaties
Infectieuze stoffen	Infectieuze stoffen laboratoria met een bioveiligheidsklasse (BSL) 3 of BSL 4 en laboratoria met het inperkingsniveau ML-III of ML-IV

De Waterschappen zien dat de categorisering inderdaad op een aantal punten verbeterd kan worden. Onderstaand geven wij een reactie op de consultatievragen zoals opgenomen in het document met kenmerk ACM/UIT/593612. Het gaat om de volgende aandachtspunten:

1. Tabel 1, categorie 2. Veiligheid en waterveiligheid

Verwezen wordt naar gemalen en sluizen die vallen onder ondersteunende kunstwerken zoals bedoeld in artikel 1.1 van de Waterwet. Beter is om te bepalen dat het gaat om alle waterstaatskundige objecten die noodzakelijk zijn voor het beheer van het watersysteem en de waterkeringen zoals bedoeld in artikel 1.1 van de Waterwet (zoals gemalen, stuwen, sluizen en inlaten) en waarmee

is beoogd om overstromingen en/of wateroverlast te voorkomen/beperken en/of het voorkomen van waterschaarste zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet.

2. Tabel 1, categorie 3. Basisbehoeften en waterbeheer

In deze categorie wordt de nadruk gelegd op o.a. het leggen van rioleringen, buizen en pijpleidingen; aanleg van bronbemaling. De formulering van onze functies kan beter door de formulering uit de waterwet aan te houden, art 3.4 lid 1. Bij de laatste zin toevoegen 'alleen voor zover dat nodig is voor de taakuitoefening uit artikel 1 Waterschapswet en artikel 3.4 Waterwet'. Artikel 1 Waterschapswet is namelijk breder dan artikel 3.4 Waterwet.

3. Tabel 1, categorie 3. Basisbehoeften en waterbeheer

Door enkel in het ontwerpbesluit naar de Waterwet te verwijzen worden diverse ontwikkelingen en nieuwe wetgeving niet duidelijk genoeg meegenomen. Dat is onwenselijk, want dat betekent dat het waterschap bij het uitvoeren van deze (nieuwe) taken geen hogere prioritering krijgt indien, daarvoor meer of nieuwe capaciteit noodzakelijk is.

Dit geldt in ieder geval voor de volgende taken;

- a. KRW-opgave (Kaderrichtlijn Water), dat onder meer voorschrijft dat de waterkwaliteit en ecologie van de wateren aan bepaalde eisen moet voldoen.
De waterschappen missen de mogelijkheid om een extra opgave, als gevolg van de KRW-opgave, te kunnen prioriteren. De KRW-opgave is (nog) niet verankerd in de artikelen 1.1, 2.1 en 3.2 van de Waterwet, waardoor (voorbereidende) projecten niet geprioriteerd kunnen worden, met als resultaat dat het waterschap(pen) mogelijk niet tijdig aan de KRW-opgave kan voldoen (en waardoor vanaf 2027 Europese boeteclausules in werking treden).
- b. Verwijdering van schadelijke micro-verontreiniging, zie de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water.
- c. Nieuwe (toekomstige) eisen richtlijn stedelijk afvalwater.
- d. De invloed van klimaatadaptatie op onze basistaken. Het bovengenoemde is in het concept besluit onvoldoende ondervangen door slechts te verwijzen naar de taken in artikel 3.4 van de Waterwet.

4. Tabel 1, categorie 3. Basisbehoeften en Waterbeheer

Door enkel in het ontwerpbesluit naar de Waterwet te verwijzen worden diverse ontwikkelingen die vaak ook gekoppeld zijn aan wetgeving niet meegenomen. Dat is onwenselijk, want dat betekent dat we bij deze ontwikkelingen en het uitvoeren van wetgeving geen hogere prioritering krijgen:

- a. Verduurzamingsmaatregelen.
- b. Opgave groengasproductie en daarmee uitfaseren WKK's / elektrificeren van de warmtevraag bij slibgistingen.
- c. Netbeheerders kunnen naast waterbeheer, ook gezondheid, woningbouw, onderwijs, afvalbeheer of openbaar vervoer prioriteren. In het afwegingskader wordt de koppeling, de onderlinge samenhang, tussen deze activiteiten gemist.

Zo kan het prioriteren van woningbouw leiden tot grotere behoefte aan transport- of aansluitcapaciteit ten hoeve van (transport van) afwaterzuivering. Deze zou dan ook tegelijkertijd toegekend moeten worden waarbij binnen de betreffende categorie het principe FCFS losgelaten moet kunnen worden (lid 2 bijlage 20 Netcode).

Met andere woorden: neem in het codebesluit op dat eerst de nutsvoorzieningen op orde zijn alvorens de overige activiteiten prioriteit kunnen krijgen.

5. De afvalwatersector is per juni 2023 toegevoegd aan de CER Richtlijn

Hiermee zijn waterschappen (m.b.t. het zuiveren van water) gekenmerkt als kritieke entiteiten die onmisbaar zijn voor het functioneren van de maatschappij. Mede in dat kader is het logischer om de categorie waterbeheer (waaronder afvalwater zuiveren) onder categorie 2 te laten vallen.

6. Onder categorie 1 vallen projecten die congestie verzachtend werken

Meerdere waterschappen zijn aan het verkennen of batterij opslag een nuttige toevoeging is aan het energie-portfolio. Als het waterschap een project start met daarin maatregelen verwerkt die netcongestie-verzachtend zijn, dan is het onduidelijk of dat het hele project dan onder categorie 1 valt. Bijvoorbeeld: we gaan groen gas produceren en daarnaast worden er accu's geplaatst die op bepaalde momenten het gevraagde piekvermogen van de installaties aftoppen. Komt de aanvraag voor verzwaring voor uitvoering van dit project in zijn geheel onder categorie 1 te vallen?

7. In artikel 62 staat dat er niet wordt geprioriteerd binnen een bepaalde categorie.

Wij stellen voor dit juist wel te doen door te kijken wat een project bijdraagt aan verduurzaming, concreet: CO2-uitstootreductie. Dit in lijn met artikel 124. RWZI's moeten in categorie 3 concurreren met andere grote sectoren, dus dan is een extra prioriteit voor rwzi's wel gewenst/noodzakelijk.

8. In artikel 124 staat dat de ACM transportverzoeken, die bijdragen aan verduurzaming, alleen voorrang verleent als verduurzaming aantoonbaar en afdwingbaar/bovenwettelijk is

Wat ons betreft moet dit inderdaad aantoonbaar zijn, maar niet afdwingbaar/bovenwettelijk, zoals nu wel in artikel 124 staat. Het gaat immers om de concrete bijdrage aan verduurzaming door CO2-uitstootreductie.

9. Artikel 124: verduurzaming aantoonbaar

Hiermee zij het eens. Wat ons betreft is het wel belangrijk om van tevoren een standaardmethode vast te stellen hoe dit aangetoond moet worden en op welke detailniveau deze informatie moet worden verstrekt.

10. Artikel 138 staat dat partijen aan moeten kunnen tonen dat zij op korte termijn kunnen starten met hun project

Bijvoorbeeld door de benodigde vergunning te overleggen bij het transportverzoek. Wat ons betreft is dit een risico met het oog op de soms lange duur voor het verkrijgen van een vergunning. Dit geldt eveneens voor het verkrijgen van netcapaciteit. Het is onwerkbaar en onwenselijk indien eerst een bepaalde vergunning moet worden afgewacht voordat een transportverzoek kan worden gedaan waarbij wordt verzocht om prioritering. Dit zou parallel naast elkaar moeten lopen. Daarnaast geeft het economische risico's; we moeten vooraf al diverse activiteiten ondernemen om een vergunning te krijgen terwijl er een kans bestaat dat we niet voldoende vermogen ontvangen.

11. In aanvulling op punt 10: Prioritering zou behalve voor transport, ook voor de realisatie van de aansluiting moeten gelden

In reactie op consultatievraag 3. Dit betekent dat netbeheerders aansluitverzoeken van partijen die zijn opgenomen in het prioriteringskader voorrang behoren te geven. Werkzaamheden staan bijvoorbeeld soms wel een jaar in de wacht voordat een kabel aangelegd wordt. Ook dit soort situaties zou meegewogen moeten worden bij het bepalen van de prioriteit. Het lijkt redelijk om

daarbij wel ruimte te bieden voor netbeheerders om rekening te houden met eventuele synergievoordelen, al blijft dit een secundaire afweging.

12. In artikel 141 staat dat de partij die het transportverzoek heeft ingediend moet aantonen dat er geen ruimte is om bedrijfsprocessen te schuiven naar dalmomenten waarop nog wel transportcapaciteit beschikbaar is

We begrijpen deze voorwaarde, maar het is wat ons betreft belangrijk om van tevoren een standaardmethode vast te stellen hoe we dit moeten aantonen en hoe hierop gecontroleerd gaat worden. Wat betekent 'er is geen ruimte'? We verwachten discussie over wat een redelijke investering is om dit te bewerkstelligen. Tegen hele hoge kosten is er mogelijk ruimte te vinden, maar is dit een goede aanwending van maatschappelijk geld?

13. In artikel 145-146 wordt aangegeven dat het prioriteringskader geen verplicht kader is voor netbeheerders

Wat ons betreft is dit onwerkbaar en zou dit kader wel een verplichtend karakter moeten krijgen. Anders is er een mogelijkheid dat het de ene keer wel wordt toegepast en de andere keer niet. In dat geval weten partijen alsnog niet waar ze aan toe zijn en kan de schijn van willekeur leiden tot de nodige juridische procedures. Ook zou er een regeling moeten worden opgesteld voor het geval een prioriteringsverzoek (ten onrechte) door de netbeheerder wordt afgewezen.

In reactie op Art. 7.1, punt 3. Er is geen verplichting om de prioritering ook toe te passen voor de netbeheerder. Wij zijn van mening dat dit uitgangspunt wel een verplichting behoort te zijn. De transportverzoeker moet aantonen dat hij objectief valt onder een categorie waarvoor voorrang kan gelden en moet aantonen dat voorrang noodzakelijk is (zie bijvoorbeeld nrs. 103, 138, 141). Dit is een enigszins scheve verhouding: de aanvrager moet diverse informatie aanleveren om het verzoek om af te wijken van de FCFS te onderbouwen, terwijl de netbeheerder onbeperkte autonomie lijkt te hebben om te beslissen.

14. Eerst vermelde SBI-code in randnummer 89 en 91

In randnummer 89 en 91 is opgenomen dat wordt aangesloten bij de SBI codes en dat als een partij met meerdere SBI-codes geregistreerd staat in het handelsregister, voor de toepassing van de categorieën wordt uitgegaan in het handelsregister als eerste vermelde SBI-code. Voor de uitoefening van de taken van het waterschap zijn echter meerdere SBI-codes relevant en er zijn ook meerdere SBI-codes opgenomen in categorie 3, waterbeheer (namelijk SBI 37.00 en SBI 42.21). We verzoeken u om dit punt tenminste voor de waterschappen aan te passen.

15. De hele systematiek die de ACM heeft bepaald is gebaseerd op SBI codes

Voor de registratie van de SBI-code van het hoofdactiviteit is in het conceptkader de peildatum van 1 maart 2023 leidend. Het waterschap staat ingeschreven op een meer 'algemenere SBI code' en een aanpassing daarvan op grond van de huidige regeling zal geen effect sorteren. Het waterschap zal dan in de toekomst er altijd ermee geconfronteerd worden dat méér bewijs moet worden geleverd, terwijl het klip en klaar is dat het waterschap de werkzaamheden onder de SBI codes uitvoert die in de wijziging op de energiecode zijn genoemd. We willen discussie hierover voorkomen. We verzoeken u om dit punt tenminste voor de waterschappen aan te passen.

16. Klimaatadaptieve aanleg van infrastructuur

Tevens willen wij van de gelegenheid gebruik maken om aandacht te vragen voor een nog niet genoemd aandachtspunt, namelijk dat alle nieuwe energie-infrastructuur zo klimaatadaptief en toekomstbestendig mogelijk aangelegd dient te worden. Dat wil zeggen, dat ook hier het principe van 'water en bodem sturend' uitgangspunt zou moeten zijn. Wanneer dit principe niet wordt toegepast, kan dat in de nabije toekomst leiden tot veel meerkosten door risico's die samenhangen

met te veel of te weinig water of zelfs tot calamiteiten (overstromingen waardoor vitale infrastructuur kan uitvallen).

Tot slot

Wij gaan graag met u het gesprek aan om onze reactie toe te lichten en er samen voor te zorgen dat het Codebesluit een goede uitwerking krijgt, die werkbaar is op nationaal en decentraal niveau, rekening houdend met het waterbeheer.

Met vriendelijke groet,

Programmamanager Energie
Unie van Waterschappen